

Vergaderjaar 2021–2022

31 016

Ziekenhuiszorg

34 650

Voorstel van wet van de leden Bergkamp, Van den Hul en Özütok tot wijziging van de Algemene wet gelijke behandeling ter nadere invulling van het verbod om ongeoorloofd onderscheid te maken op grond van geslacht (Wet verduidelijking rechtspositie transgender personen en intersekse personen)

M¹

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 8 februari 2022

De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)² hebben kennisgenomen van de brief van 24 november 2021, waarmee de Kamer geïnformeerd wordt over de recente ontwikkelingen op het gebied van de zorg voor transgender personen³ en de brief van 7 december 2021 met een reactie op de nadere vragen van de commissie van 26 oktober 2021 over de stand van zaken van de transgenderzorg⁴. De leden van de **SP**-fractie hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 24 december 2021 een brief gestuurd aan de toenmalige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De huidige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft op 4 februari 2022 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De Boer

¹ De letter M heeft alleen betrekking op 31 016.

² Samenstelling:

Ganzevoort (GL), Gerkens (SP), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Bredenoord (D66), Koole (PvdA), De Bruijn-Wezeman (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), A.J.M. van Kesteren (PVV), Klip-Martin (VVD) (*voorzitter*), Vos (VVD), Dessing (FVD), Van Gurp (GL), Prast (PvdD), Van Pareren (Fractie-Nanninga) (*ondervoorzitter*), Prins (CDA), Vendrik (GL), Verkerk (CU), De Vries (Fractie-Otten), Van der Voort (D66), Keunen (VVD), Hermans (Fractie-Nanninga), Raven (OSF) en Karakus (PvdA).

³ *Kamerstukken I* 2021/22, 31 016/34 650, K en bijlagen.

⁴ Verslag nader schriftelijk overleg (*Kamerstukken I* 2021/22, 31 016/ 34 650, L).

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Den Haag, 24 december 2021

De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 24 november 2021, waarmee de Kamer geïnformeerd wordt over de recente ontwikkelingen op het gebied van de zorg voor transgender personen⁵ en de brief van 7 december 2021 met een reactie op de nadere vragen van de commissie van 26 oktober 2021 over de stand van zaken van de transgenderzorg⁶. De leden van de **SP**-fractie hebben naar aanleiding hiervan nog enkele vragen.

Ondersteuning door de huisarts

Op 26 oktober 2021 stelden de leden van de SP-fractie de volgende vraag: *«De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat de kwartiermaker met een notitie gaat komen over het verplaatsen van delen van de zorg naar de huisarts. Zij hopen dat daarbij niet alleen naar endocrinologische zorg wordt gekeken, maar ook naar andere vormen van ondersteuning door de huisarts. Daarbij is ook kennisvermeerdering over dit onderwerp bij de huisartsen een noodzakelijkheid. Bent u dat met deze leden eens? Deze leden vernemen ook graag in welk stadium de notitie zich bevindt. Hoe verloopt de voorbereiding ervan en gaat de planning gehaald worden?»*

Het antwoord van 7 december 2021 in reactie op deze vraag luidde: *«In de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch staat dat het, om de wachttijd te beperken en de zorg dichterbij de transgender persoon te brengen, wenselijk is om de huisarts een rol te geven bij de hormoontherapie. Dit onder meer bij het uitvoeren van reguliere controles in de nazorgfase. Daarbij wordt aangegeven dat een voorwaarde is dat de huisarts daarvoor specifieke nascholing heeft gehad, en dat de huisarts voor deze follow-up op de hormoonbehandeling overleg met een endocrinoloog zou moeten hebben. In de praktijk nemen huisartsen deze rol nog niet vaak op zich. De kwartiermaker is met Transvisie, endocrinologen, een psychiater, een ouder van een transgender kind en huisartsen over dit onderwerp in gesprek, met als doel te beschrijven hoe samenwerking tussen de zorgaanbieders eruit zou kunnen gaan zien en hoe we deze ontwikkeling zouden kunnen stimuleren en faciliteren. Dit geldt dan voor huisartsen die aangeven op dat gebied iets te willen gaan betekenen. De kwartiermaker doet ook een aantal voorstellen richting onder meer de stuurgroep transgenderzorg en ondergetekende. Ik zal op korte termijn met partijen in de stuurgroep en veld verkennen wat de mogelijkheden op dit gebied zijn en hoe e.e.a. gefaciliteerd zou kunnen worden. Zie ook mijn brief van 24 november jl., met daarbij een bijlage met specifiek een update van de stand van zaken rondom transgenderzorg bij de huisarts.»*

De leden van de SP-fractie vroegen echter om juist niet alleen naar de endocrinologie te kijken, omdat daar het knelpunt in de zorg voor transgender personen niet ligt. Bent u het met deze leden eens dat de zorg van huisartsen breder dient te zijn dan alleen hormoontherapie? De leden van de SP-fractie vernemen graag uw visie op de zorg die de huisarts kan bieden op dit punt en stellen het op prijs als u zich daarbij niet verschuilt achter de kwartiermaker.

⁵ Kamerstukken I 2021/22, 31 016/34 650, K en bijlagen.

⁶ Verslag nader schriftelijk overleg (Kamerstukken I 2021/22, 31 016/ 34 650, L).

Stand van zaken uitrol naar huisartsen

Op 26 oktober jl. stelden de leden van de SP-fractie tevens volgende vraag: *«Deze leden vernemen ook graag in welk stadium de notitie zich bevindt. Hoe verloopt de voorbereiding ervan en gaat de planning gehaald worden?»*

Het antwoord van 7 december jl. op deze vraag was: *Ik verwijs op dit punt graag naar de «Voortgangsbrief transgenderzorg» die ik op 24 november jl. aan uw Kamer heb gestuurd.*

De leden van de SP-fractie wijzen in dit verband op de volgende passage uit de als bijlage bij de brief van 24 november jl. gevoegde voortgangsbrief van de kwartiermaker; **«Huisartsen: In maart 2021 heeft de Kwartiermaker met een aantal betrokkenen uit het veld besproken hoe we de beweging naar de zorg bij de huisarts op gang kunnen brengen. De input uit deze bespreking wordt meegenomen bij het uitwerken van de initiatieven waar we bij betrokken zijn.»**

In de bijlage «Transgenderzorg bij de huisarts: een update van de stand van zaken door de Kwartiermaker Transgenderzorg» bij de brief van 24 november jl. staat: *«De inhoud van de notitie is besproken met een aantal betrokkenen uit het veld. De input van deze bespreking nemen wij mee bij het uitwerken van de initiatieven waarbij wij betrokken zijn. De notitie, en de bespreking met een aantal betrokken uit het veld, was het startpunt om het gesprek te openen over meer zorg voor transgenderpersonen bij de huisarts.»* De kwartiermaker eindigt met de passage: *«We hopen dat deze initiatieven een olievlek veroorzaken zodat meer huisartsen een deel van de gevraagde zorg (monitoring, begeleiding en nazorg) kunnen gaan verlenen aan transgenderpersonen en daarmee andere zorgaanbieders kunnen ontlasten.»*

In een eerdere brief van 30 april 2021 over de stand van zaken van de transgenderzorg⁷ stond ook al dat er een gesprek plaatsvindt met een aantal betrokkenen uit het veld. Deze tekst wordt steeds herhaald in latere stukken.

Begrijpen de leden van de SP-fractie het nu goed dat er één keer gesproken is met een aantal betrokkenen in het veld, op basis waarvan een notitie is gemaakt en dat er verder nog wat gesprekken zijn gevoerd, maar dat er de facto niks is bereikt? De leden van de SP-fractie vragen opnieuw of de uitrol van transgenderzorg naar de huisartsen op schema ligt. Wanneer zijn de eerste resultaten te verwachten? Zij verzoeken u nader in te gaan op deze vragen.

De leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag bij voorkeur voor vrijdag 28 januari 2022.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.A.M. Adriaansens

⁷ Kamerstukken I 2020/21, 31 016/34 650, I.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 februari 2022

De leden van de SP-fractie van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben naar aanleiding van de brief van 24 november 2021 en de beantwoording van de vragen van 7 december 2021 nog aanvullende vragen over de rol voor huisartsen op het gebied van de transgenderzorg.

De leden van de SP-fractie vragen aandacht voor een zo mogelijk grotere rol voor de huisartsen op het gebied van de transgenderzorg. Als huisartsen een deel van deze zorg zouden kunnen gaan leveren, zou dit eraan bij kunnen dragen dat deze zorg laagdrempeliger, toegankelijker, meer persoonsgebonden en meer op maat geleverd zou kunnen worden. Ik begrijp deze oproep en daarom laat ik via de Kwartiermaker Transgenderzorg onderzoeken op welke manier huisartsen hierin kunnen worden gefaciliteerd en welke rol zij zouden willen vervullen in het verlengde van de kwaliteitsstandaard Transgenderzorg. Daarbij wil ik overigens wel in het oog houden dat de druk in de huisartsenzorg al geruime tijd hoog is. Ook is het uiteindelijk aan de huisartsen zelf om te bepalen of zij deze zorg willen aanbieden (als onderdeel van hun basisaanbod dat voor iedere huisarts gelijk is, of van het aanvullend en bijzonder aanbod). De kwartiermaker heeft inmiddels al van verschillende huisartsen, die dit aanbod zouden willen leveren, de vraag gekregen om hen hierin te ondersteunen.

De vragen van de SP-fractie passen in een tendens van de toenemende druk op de huisartsenzorg en de basiszorg in den brede. Gezien de demografische ontwikkelingen en de ingezette beweging naar de juiste zorg op de juiste plek verwacht ik dat deze druk de komende jaren alleen maar toe zal nemen. Enerzijds betekent dit dat ook in de basiszorg keuzes gemaakt moeten worden. Anderzijds is het belangrijk om de basiszorg te versterken. Een krachtig georganiseerde basiszorg is noodzakelijk om de zorg in de toekomst toegankelijk en organiseerbaar te houden. Daarom ga ik ook aan de slag met het uitwerken van de in het coalitieakkoord opgenomen maatregel om de organisatiegraad van de basiszorg te versterken.

De leden van de SP-fractie vragen of ik het met hen eens ben dat de zorg van huisartsen breder dient te zijn dan alleen hormoontherapie. Zij geven aan graag mijn visie te vernemen op de zorg die de huisarts kan bieden op dit punt.

Zoals u weet heeft de overheid geen inmenging met de manier waarop zorgverleners zorg verlenen, voor zover het medisch inhoudelijke overwegingen betreft. Het is aan veldpartijen om hier gezamenlijk, in professionele standaarden en richtlijnen, invulling aan te geven. In de Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch⁸ hebben partijen aangegeven in hoeverre huisartsen transgenderzorg kunnen verlenen. Huisartsen kunnen (mits zij over de benodigde kennis beschikken) onder meer een rol spelen bij de follow-up op de hormoonbehandeling en nacontroles van hormoonbehandelingen. Ook kunnen zij een rol spelen bij de start van de genderzorg en bij het doorverwijzen van transgender personen naar de juiste zorgverleners. Huisartsen kunnen volgens de

⁸ https://richtlijndatabase.nl/gerelateerde_documenten/f/19927/Kwaliteitsstandaard%20Transgenderzorg%20-%20Somatisch.pdf pag. 45.

kwaliteitsstandaard verder bijdragen aan het opzetten van opleidingsprogramma's en een onderzoekagenda.

De leden van de SP-fractie maken zich zorgen dat er op dit moment nog onvoldoende bereikt is en vragen zich af of de uitrol van de transgenerdzorg naar de huisartsenzorg op schema ligt. Verder wordt er gevraagd wanneer er resultaten verwacht kunnen worden. Hierop kan ik u melden – zoals gemeld in de brief van 24 november jl. – dat de kwartiermaker in zijn volgende voortgangsbrief zal aangeven wat de resultaten zijn van zijn inzet gericht op zorg door huisartsen en daarbij advies geeft over eventuele gewenste vervolgstappen.

Ik hoop samen met u dat deze inspanningen en mogelijke acties op den duur een beweging in gang zetten, zodat meer huisartsen die dat willen kunnen bijdragen aan de zorg die verleend wordt aan transgender personen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers